

Babišova vláda by měla hned začít “makat” na řešení akutních ekologických problémů

Vyčistit smog, uzdravit lesy, zastavit ničení půdy, ochránit divočinu, recyklovat odpad..

úterý 12. prosince 2017

Vláda Andreje Babiše a zejména tři z ministrů, které zítra jmenuje prezident Zeman, mají před sebou řadu ekologických úkolů. A to i v případě, kdyby rychle následovala demise a sestavování další vlády, neboť řada věcí prostě nepočká. Ministři tak budou muset opravdu “makat”, jak slibuje nastupující premiér. Ekologické organizace upozorňují na to, co nejvíc hoří a co navíc hnutí ANO slíbilo ve svém volebním programu [1].

Premiér Andrej Babiš a vláda jako celek by měli jasně říci, že:

- zachovají limity těžby hnědého uhlí,
- nebudou slučovat Ministerstvo životního prostředí a Ministerstvo zemědělství (tedy fakticky rušit MŽP) [2] a
- odmítnou jakékoli typy státních záruk a veřejné podpory pro jadernou nebo uhelnou energetiku, které by zatížily státní pokladnu nebo účty spotřebitelů anebo zvýšily závislost české energetiky na jiném státu.

Úkoly pro ministra životního prostředí Richarda Brabce:

- **Vyčistit ovzduší:** připravit reformu kotlíkových dotací tak, aby peníze byly přístupné i chudým domácnostem na výměnu starých kamen. Pro dotace také musí zajistit další zdroje (zejména připravit motivační danění škod na zdraví a životním prostředí, které těžba a spalování fosilních paliv způsobují). Zároveň bude nutné zamezit udělování nesystémových výjimek přísnějších limitů pro ochranu ovzduší, která bude platit od roku 2021. Většina českých elektráren je se svou současnou technologií není schopna splnit. Některé z nich budou instalovat účinnější filtry, jiné svůj provoz ukončí, ale již teď je jisté, že část z nich se bude pokoušet formou výjimek nová pravidla obejít.
- **Ochránit divokou přírodu:** prosadit zonace a zásady péče o národní parky, které ochrání cenné lokality v každém z parků před kácením a umožní rozšiřování divoké

Hnutí DUHA prosazuje zdravé prostředí pro život, pestrou přírodu a chytrou ekonomiku. Dokážeme rozhybat politiky a úřady, jednáme s firmami a pomáháme domácnostem. Našich výsledků bychom nedosáhli bez podpory tisíců lidí, jako jste vy.

přírody tak, jak ukládá nový zákon o ochraně přírody. Zároveň spolu s ministrem zemědělství najít vhodná území mimo stávající národní parky pro ochranu samovolného vývoje přírody, která zůstanou přístupná lidem. Má také jedinečnou šanci navrhnout vznik nového národního parku Křivoklátsko, který je připraven a má podporu ve Středočeském kraji.

- **Rozhýbat recyklaci:** předložit nový odpadový zákon s účinnou recyklační slevou, která bude motivovat obce, aby pomohly občanům s tříděním odpadů. Zároveň je nutné aktualizovat Plán odpadového hospodářství, aby jeho cíle odpovídaly vyspělým evropským zemím i přicházející legislativě EU o cirkulární ekonomice a snižovaly plýtvání surovinami.
- **Snížit erozi půdy:** vydat připravenou protierozní vyhlášku, na níž se MŽP shodlo s MZe, ale zatím otálí kvůli odporu velkých agropodniků.
- **Vrátit lidem práva:** prosadit novely zákonů, které vrátí občanům právo vyjadřovat se prostřednictvím spolků v řízeních o stavbách a dalších záměrech majících vliv na přírodu a chránit tak své prostředí i přírodu a krajinu.

Úkoly pro ministra zemědělství Jiří Milka:

- **Zachránit české lesy:** rozhodnout o zavedení mezinárodně uznávané certifikace FSC ve státních lesích, která zaručuje udržitelné lesní hospodaření a zároveň udržení tisíců pracovních míst v dřevařském a nábytkářském průmyslu. Zahájit přípravu novely lesního zákona, která bude vyžadovat přírodě blízké hospodaření (omezení holosečí, zlepšení druhové skladby stromů atd.). Zdraví lesů je v kritickém stavu [3]. Zároveň spolu s ministrem životního prostředí najít vhodná území mimo stávající národní parky pro ochranu samovolného vývoje přírody, které zůstanou přístupné lidem.
- **Omezit používání zdraví i přírodě škodlivého glyfosátu:** bez zbytečných odkladů zakázat jeho používání na veřejných prostranstvích, neprofesionální používání a také dosoušení plodin glyfosátem před sklizní. Další používání v zemědělství postupně snižovat a podporovat zemědělce v hledání jiných metod likvidace plevelu, zejména přechod na ekologické zemědělství.

Úkoly pro ministra průmyslu a obchodu Tomáše Hünera:

- **Posílit energetickou nezávislost obcí a domácností:** rozběhnout přípravu novely zákona o podporovaných zdrojích energie, která zavede rozumnou podporu zejména pro obecní a občanské projekty obnovitelných zdrojů (například větrné elektrárny). Ve spolupráci s distributory elektřiny a Energetickým regulačním úřadem připravit tarifní podmínky pro samostatné výrobce elektřiny, které zajistí spravedlivé rozdělení nákladů na distribuční síť a zároveň podpoří rozvoj vlastní výroby elektřiny.
- **Zajistit pro stát spravedlivý zisk z těžby lithia a hnědé uhlí:** předložit novelu horního zákona, která zruší nesmyslné pětileté moratorium na zvyšování poplatků z vytěžených nerostů. Následně připravit nařízení vlády, které zvýší poplatek z vytěženého

lithia a hnědého uhlí na 10 % jejich tržní ceny (dnes je poplatek 0,17 resp, 3 % ceny a stát přichází zkrátka). Hnutí ANO by mělo rychle splnit svoje předvolební sliby v této oblasti.

- **Garantovat obcím možnost hájit své zájmy při vyhledávání úložiště jaderného odpadu:** předložit a prosadit slibovaný zákon o posílení práv obcí při vyhledávání úložiště a zahájit férový dialog s obcemi a spolky z dotčených lokalit. Věcný záměr zákona Sobotkova vláda přehodila na svou nástupkyni s termínem předložení v červnu 2018. Dialog ztroskotal kvůli chaotickým a netransparentním krokům a porušování slibů ze strany ministerstva průmyslu a SÚRAO.
- **Podpořit při hlasování o Zimním balíčku** v Radě EU 18. prosince taková ustanovení, která zajistí, že evropská energetika bude naplňovat cíle Pařížské klimatické dohody a v centru energetické transformace budou samovýrobci elektřiny – občané, družstva, obce, města. Budou mít takové podmínky pro výrobu, prodej a skladování elektřiny, aby nebyli znevýhodněni oproti velkým energetickým společnostem.

K většině úkolů by měla nová vláda být schopna získat dostatečnou podporu v Poslanecké sněmovně. Ukazuje to analýza programů a dalších závazků politických stran, kterou nedávno zveřejnilo Hnutí DUHA a Zelený kruh [4]. K ostatním by měla být vláda schopna získat podporu vzhledem k aktuální nutnosti řešení.

Jiří Koželouh, programový ředitel Hnutí DUHA, řekl:

„Babišovi ministři opravdu budou muset makat od prvního dne, mimo jiné také na ekologických úkolech, které jdou za ministrem životního prostředí Brabcem, zemědělství Milkem a průmyslu Hünerem. Ochrana našeho zdraví a přírody nepočká. Každá další sezóna, kdy dýcháme smog a krajina vysychá, jsou zbytečné - existují totiž účinná řešení a Hnutí ANO i další strany je slíbily přijmout. Bude potřeba vyčistit ovzduší, ochránit divokou přírodu v národních parcích i mimo ně, rozjet recyklaci, posílit energetickou nezávislost obcí a domácností a začít uzdravovat české lesy. Vláda by také měla slíbit, že fakticky nezruší Ministerstvo životního prostředí, které jediné jako nezávislé může hájit zájmy našeho zdraví a odolné krajiny.“

Daniel Vondrouš, ředitel Zeleného kruhu, řekl:

“Andrej Babiš se dušuje, že nová vláda bude jednat v zájmu lidí. Prvním nezbytným krokem musí být vrátit lidem možnost připomínkovat dopady stavebních či těžebních projektů v jejich okolí na přírodu a zdraví. Vláda se také musí přestat chovat arogantně k obcím, v jejichž sousedství by chtěla vybudovat úložiště nebezpečného radioaktivního odpadu, a prosadit zákon, který jim umožní o tom spolurozhodovat.”

Jan Rovenský, vedoucí energetické kampaně Greenpeace ČR, řekl:

“Hnutí ANO slíbilo zachování územních limitů těžby, které chrání domovy tisíců lidí v Podkrušnohoří, už ve svém volebním programu. Splnění tohoto slibu by mělo být pro jednobarevnou vládu snadné jako křížovka v Mateřídoušce. Srovnatelně důležitým tématem ovšem bude i dodržování nových, přísnějších norem na ochranu ovzduší. Na jedné straně je ve hře zdraví desítek tisíc občanů, na druhé miliardové zisky vlastníků elektráren. Na jasné slovo nastupující vlády, čemu dá přednost, napjatě čekáme.”

Kontakty:

Jiří Koželouh, programový ředitel Hnutí DUHA, 723 559 495, jiri.kozelouh@hnutiduha.cz

Jan Rovenský, vedoucí energetické kampaně Greenpeace ČR, 734 620 844,

jan.rovensky@greenpeace.org

Daniel Vondrouš, ředitel Zeleného kruhu, 724 215 068, daniel.vondrous@zelenykruh.cz

Jan Piňos, média a komunikace Hnutí DUHA, 731 465 279, jan.pinos@hnutiduha.cz

Lukáš Hrábek, tiskový mluvčí Greenpeace ČR, 603 443 140, lukas.hrabek@greenpeace.org

Poznámky:

[1] http://hnutiduha.cz/sites/default/files/publikace/2017/09/hodnoceni_vlady.pdf

[2] <http://hnutiduha.cz/aktualne/ministr-richard-brabec-zpochybnuje-ruseni-samostatneho-ministerstva-zivotniho-prostredi>

[3] <http://hnutiduha.cz/aktualne/tri-ze-ctyr-jehlicnatych-stromu-v-nasich-lesich-jsou-nemocne-situace-se-zmenou-klimatu>

[4] <http://hnutiduha.cz/aktualne/122-hlasu-pro-ciste-ovzdusi-pro-jaderne-subvence-jen-40>